

ԼԵՈՆ ՇԱՆԹ

Հին
աստվածներ

aegitas

Լեւոն Շանթ
Հին աստվածներ

«Aegitas»

Շանթ L.

Հին աստվածներ / L. Շանթ — «Aegitas»,

«Հագարամյակ մը մեզնե առաջ» Մարիամ իշխանուհին Մեանա կղզում որոշում է կառուցել Մարիամ Աստվածածնին նվիրված եկեղեցի եւ այն ավարտուն տեսքի բերելու համար, օգնության է կանչում Հովհաննես վանահորը, ում հետ միասին հատակագծում եւ կառուցում են, իբրեւ՝ աշխարհիկ կյանքից կտրված կղզում գտնվող սրբավայր: Եկեղեցու կառուցման աշխատանքներին ծանոթանալու համար Մարիամ Իշխանուհու եղբայրը իր դստեր հետ գալիս է Մեանա կղզի, սակայն նրանց լաստը խորտակվում է եւ մի երիտասարդ աբեղա, վտանգելով իր կյանքը՝ փրկում է Իշխանին ու նրա դստերը: Աղջկա կյանքը փրկելուց հետո աբեղան սիրահարվում է Իշխանի դստերը՝ Մեդային, սակայն հոգեւորականի կոչում թույլ չեն տալիս նրան հանել սքեմը եւ ապրել աշխարհիկ կյանքով: Ի վերջո հոգեւորականը խոստովանում է, որ Մեանա կղզում կառուցվող եկեղեցին, իրականում ոչ այլ ինչ է, քան իր եւ իշխանուհու սիրո խորհրդանիշը, եւ որոշում է քանդել եկեղեցին, եւ մեկ այլ տեղում՝ առ Աստված իր հավատի օգնությամբ կառուցել մի նոր՝ սուրբ կոթող: Իր որոշման մասին նա պատմում է կղզու վանականներին, եւ պատճառաբանում, որ եկեղեցին աշխարհիկ է, որովհետեւ դրա հովհանավորը հեթանոս իշխանն է, սակայն վանականները չեն համաձայնվում քանդել եկեղեցին: Երիտասարդ աբեղան այդպես էլ չկարողանալով ընտրություն կատարել կնոջ եւ Աստծո միջեւ, իրեն նետում է լիճը, իսկ վանահայրը հեռանում է կղզուց:

Содержание

ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԱՐ	5
Առաջին տեսարան	5
Երկրորդ տեսարան	7
Երրորդ տեսարան	11
ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՐԱՐ	15
Առաջին տեսարան	15
Конец ознакомительного фрагмента.	18

Հին աստվածներ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԱՐ

Առաջին տեսարան ՄԵՎԱՆԻ ԳԱԳԱԹԸ, ԺԱՅՌԵՐՈՒ ՄԵՉ ԱՎԵՐԱԿ ՄԸ, ԻՐԻԿՆԱՄՈՒՏ

Վանահայրը նստած է քարի մը, ձեռքը ծնոտին ու մտախոհ կնայի վար: Կիսավուր կամարի մը տակեն կանաց դուրս կելլեն ճերմակավորը: Վանահայրը՝ բարձրահասակ, թավ ու արեխառն, գլխաբաց: Ճերմակավորը նույնպես գլխաբաց, երկար սև մազերով, ասորական ձևի հյուսված սև ու շքեղ մորուքով: Վայրկյան մը երկուքն ալ լուռ կնային իրար:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – (Հեզնոտ) Կդիտես, կդիտես թագավորությունդ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Խոժոռ) Ո՞վ ես դուն:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Դիտես, դիտես: Տես, այդ երկու-երեք խարխուլ խցիկները, չէ՞ որ դուն ես շիներ. հապա այն մատուռը, որ քու աճապարանքն է կառուցեր. և վերջապես, նայե, քու այն եկեղեցիդ, որուն գմբեթը օր-օրի կբարձրանա վեր և որու գլխուն շուտով քու իսկ ձեռքովդ խաչը պիտի տնկես:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Այո, եթե տերը կամենա:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Նայե ու հպարտացիր: Չէ՞ որ այդ բոլորը քու կամքիդ ծնունդն է:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ո՞վ ես դուն:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Այ, սևավոր, ինչո՞ւ ես ժողովեր գլուխդ այդ սևագգեստ ու սևահոգի մարդիկը, ինչո՞ւ ես եկեր այս հինավուրց կղզին:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ո՞վ ես դուն:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Ելիր, ելիր. քչե նորեն դուրս դեպի կյանքը այդ թշվառ ու մռայլ ամբոխը: Ելեք դուրս, դուք, որ զգայարանքները չորցնել կուզեք ու կրքերը մարել: Դուրս այս կղզիեն, դուք, որ թշնամի եք ամեն գեղեցկության, ամեն կյանքի ու շարժումի, ամեն ուժի ու ծնունդի: Դուրս, մի աղարտեք իմ աստվածներու այս սուրբ դրախտը:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հոս դրախտ չկա: Այս ժայռի կտորին վրա ես իմ վանքս հիմնեցի. ասկե ետքը հոս անապատ պիտի կոչվի:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Անապատ... այս ծիծղուն ծովակի ծոցին, այս թարմ արևուն դեմ: Հեռու, կոխած տեղդ հին տաճար է աստվածներու. հեռու, հին աստվածներու շենքեն է, որ կխոսին քեզի:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հին աստվածներու ավերակներեն:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Ավերակը այս քարերն են, որ քեզիպեսներն են դարսեր. քանդվեր է անոնց դարսածը: Բայց ինքը կյանքի մեհյանը խորտակում չունի, ինչպես և ինքը կյանքը: Կթափին քարերը, կփոխվին անունները բայց իրենք աստվածները կան ու կմնան:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հոս մեռան քու աստվածներդ:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Հոս ու ամեն տեղ, ուր մարդ իր ոտքը կդնե, հոն են անոնք հավերժ ու անմահ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հոս մեռան քու աստվածներդ, և անոնց ավերակներուն վրա ես իմ Աստծու տաճարը կառուցի: Նայե, մութին մեջեն դեռ կնշմարվի գմբեթին արդեն կազմվող սրությունը: Հոն կթագավորեն միայն հոգին, հոն կթագավորեն միայն Աստծու շունչը...

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Հոն կթագավորեն տանջանքի գործիքն ու մահը:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Տանջանքն է, որ կբարձրացնե հոգին, տառապանքն է, որ կմաքրե: Եվ կյանքի ամենեն խոր բանը մահն է:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Տառապանքը կյանքի խոցն է, իսկ մահը՝ կյանքի քայքայումը:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Քու բերնով կխոսի մանուկ մարդկությունը:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Քու բերնով կխոսի ցավագար մարդկու- թյունը:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հերիք է, ո՞վ ես դուն, որ կհայհոյես: Հեռացիր, այս կղզիին վրա այ տեղ չկա քեզի ու քու աստվածնե- րուդ:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Այս կղզին այ նույն աշխարհն է, ինչպես ամբողջ աշխարհը: Երկրպագե, մոլորված, հավերժ աստվածներուն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հեռացիր:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Խոստովանե, մոլորված, ու երկրպագե:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հեռացիր:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Կուգա օրը ու կխոստովանիս (Աներևույթ կըլլա):

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Կնայի շուրջը, անհանգիստ) Ո՞վ էր: Չքացավ: Տեսի՞րք, կասկա՞ծ... (Հանկարծ վճռական) Ա, երբեք: Աշխարհքը մուտք չունի այս կղզին: Աշխարհքը մուտք պիտի չունենա այս կղզին: Ոչ:

Երկրորդ տեսարան

Հրապարակ նոր շինվող եկեղեցիին առջևը

Մեկ կողմը տաճարի անդուտ մուտքը: Կերևան տախտակե ելարաններ: Հոս ու հոն թափված են ատաղձ, կիսատաշ քարեր, մաղ, գործիքներ:

Խորքը ծառեր, որոնց բներուն մեջեն կնշմարվի ծովը: Ամբողջ տեսարանի միջոցին քամի է, երբեմն խիստ բուռն թափով: Կլավի տերևներուն շրշյունը և ծովուն խուլ աղմուկը հեռուն:

Ա

Մեկ-երկու քարտաշ կվազեն ծառերուն տակեն դեպի ծովուն կողմը: Տեսարանի խորքեն արագ կանցնի ժամկոչը երկար ձող մը ուսին: Եկեղեցիեն դուրս կուզա Ադամ վանականը արտորայով և աշխատելով դուրս քաշելու երկար պարան մը, որուն ծայրը ներսն է:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Չերմեռանդ) Աստված հասնի օգնու- թյան: Աստված հասնի օգնության:

ՔԱՐՏԱՇ ՄԸ – (Կուզա ծովուն կողմեն ձեռքերը չորցնելով, բաց են ոտներն ու թևերը) Ձգե, վար ձգե, հայր սուրբ, ալ կարիք չկա: Ելան, ամենքն ալ ելան ափը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ամե՞նքն ալ. կըսես, ամենքն ալ և ծովը թափվածները:

ՔԱՐՏԱՇ – Ամենքն ալ, թեև հույսերնիս բոլորովին կտրեր էինք, այնպես կատաղի ծով է, ապշած կեցեր էինք ճարահատ, ըսինք՝ հիմա գարնե պիտի ափի ժայռերուն և փշուր-փշուր ընե լաստն ալ, մեջի եղողներն ալ: Ես ու իմ Աստվածը, շատ աժան պրծան:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Փառք քեզի, սուրբ Աստվածածին: Իսկ ո՞վ էին ծովը թափվածները: Շատե՞րը:

ՔԱՐՏԱՇ – Միայն երկուքը, մեր աբեղան ու օրիորդը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Օրիորդը... ի՞նչ օրիորդ:

ՔԱՐՏԱՇ – Իշխանին աղջիկը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Վայ, ա՞ն ալ իշխանի հետն էր: Է, կենդանի՞ է, ուշքը վրա՞ն:

ՔԱՐՏԱՇ – Այո, երևի: Հայրն ու իր մարդիկը տարին վանահոր խուցը: Տեսնեիր՝ ինչպես սփրթներ էր իշխանը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Կատա՞կ է, խեղճը: Բայց ո՞վ կըսեր անոնց՝ այս տեսակ եղանակով ծով դուրս գալին:

Բ

Կանոնն Անտոն, Մովսես ու Ծերունի վանականները:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Է, ե՞տքը, ե՞տքը:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – Թող, թող քիչ մը շունչ քաշեն: “Ետքը, ետքը” հարցնելը դյուրին է, ետքը սարսափելի էր: Վայ... կարծես թևերս ջարդված ըլլան (Կնատի բարձր քարի մը):

Հաշորդ պատմության միջոցին, հոն եղողները կմոտենան պատմողին, այլև կուզան քանի մը բանվոր, Դագար, Դավիթ, Չաքարիա վանականները և կավելանան ունկնդիրներուն:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Խոսե, խոսե:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Թող, տղա, թող ուշքի գա:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Պահ մը դենքը կծածկե ձեռքերովը և հանկարծ բանալով) Կեսն արդեն անցեր էինք: Մեյ մը վեր կելլեինք ալիքներուն ծայրը, մեյ մը կիջնեինք անդունդը՝ ամենքն ալ լաստին վրա փակեր էին իրենց տեղը, սփրթներ ու չորցեր: Ես ու աբեղան կքաշեինք թիերը որքան ուժ ունեինք: Կամաց մը գլուխս դարձուցի, տեսա՝ կմոտենայինք ափին, բայց ինչ ափ, ալիքները, որ կուզան ու կգարնեն ժայռերուն, կարծես փրփուրի սար ըլլան դեմը կեցած:

Ի՞նչ մեղքս պահեն, սիրտս հալեցավ, ըսի՝ վերջացավ: Բայց հուսահատ ուժ տվի թիրուս, “Յա Հիսուս Բրիստոս”. ըսի՝ “Պինդ նստեցեք, չվախճաք”: Աս ըսելուս մեյ մըն ալ տեսնեմ ահագին վիթխարի ալիք մը, կարծես հեռու ցամաքեն փրթեր կուգար շիտակ մեր վրա... (Ոտքի ելլելով): Այ մնացածը... ալ ինչպե՞ս ըսեմ: Գիտեմ միայն, որ լաստը հանկարծ սաստիկ թեքվեցավ, կախ ինկավ անդունդի բաց շրթունքին, հանկարծ սուր ճիչ մը ու կարծես բան մը փրթավ մեր լաստեն ու սահեցավ այդ փոսը: “Աղջիկս, աղջիկս...” Բարձրացավ աղմուկ, իրարանցում, ես դեռ հագիվ էի հասկեցեր, որ կողքես վեր թռավ Աբեղան, արագ նետեց վրայեն կապան, ցատկեց ջուրը: Լաստն ուժով ճոճվեցավ, մնացի մեկ թիով, լավ է՝ ալիքը ինքը կքշեր, բայց գիտեի նորեն ետ է գալու: Եվ եթե դուք ժայռերուն վրայեն թուր ժամանակին չհասցնեիք՝ կորած էինք մենք բոլորս ալ, կես վարկյան մը ավելի ուշ, կես վայրկյան մը և վերջացավ...

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Աստծու հրաշքը:

ԱԴԱՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իսկ օրիո՞րդը:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Հպարտ) Մեր Աբեղան ազատեց:

ԱԴԱՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Լողալով:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Այո, լողալով հանեց ափը:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Մի՞թե Աբեղան լող տալ գիտեր:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ո՞րտեղեն, ո՞վ էր լսեր:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ուղղակի հրաշք է:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ձեզի կըսեմ՝ Աստծու մատը կա հողտեղ:

ԱԴԱՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Բայց աղեկ, ինչո՞ւ ճամփա ելաք այս եղանակով, Անտոն հայր սուրբ:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – Է, այնքան ըսի, համոզեցի, իշխանուհի սրբուհին ինքը այնքան խնդրեց, ո՞վ է լսողը: Իշխանը հրամայեց, որ մտնեն լաստը: “Եթե կվախճաք, դուք մի գաք”: Այ ինչպե՞ս հակառակելի, ըսի՝ Աստծու կամքը:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հապա աղջի՞կը:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ան ալ հորը կտորը:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Չէ, Տիրամոր կամքն էր ասիկա, նայեցեք, ո՞վ է Տիրամոր այս տաճարը կառուցողը, մեր սրբուհի իշխանուհին չէ՞, ո՞վ է մեր այս վանքը շեն ու պայծառ պահողը, ո՞վ է շիներ մեր այս խուցերը, ո՞վ է, որ շարունակ ամեն մեր պետքերուն օգնություն է հասեր մեզի, մենք, որ Տիրամոր աղոթող ճորտերս ենք:

ՁԱՅՆԵՐ – Իրավ է, իրավ է:

ՁԱՔԱՐԻԱ ՎԱՆԱԿԱՆ – Աստված երկար կյանք պարգևե մեր սրբուհի իշխանուհին:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ան, որ թողեր է ամեն իշխանական կյանք ու վայելքը, իր զավակներն ու իր ապարանքը ու եկեր է Տիրամոր ոտքը, հոն, Տամաքաբերդի մենության մեջ իր կյանքին վերջին կեսը նվիրելու ճգնության ու աղոթքի:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ- Երկար արև մեր բարեպաշտ սրբուհիին:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Այ, Տիրամայրը անոր համար է, որ ցույց տվավ մեզի իր հրաշքը, ազատեց ալիքներեն անոր եղբայրն ու այդ աղջիկը: Թող տեսնեն բոլոր թերահավատները ու հանոզվին, որ մեր Տիրամայրը երեսե չի ձգեր իր ծառաներն ու իր աղոթողները: Անպակաս ընենք մեր աղոթքներն ու թող անպակաս ընե Ան իր օրհնությունը մեր վրայեն, անպակաս ընե մեր սրբուհի իշխանուհիին վրայեն: Փառք մեր Տիրամոր անունին, փառք անոր Միածին Որդու անունին, հավիտյանս հավիտենից:

ԽՈՒՄԲԸ- (Երկյուղած) Ամեն

ՁԱՅՆԵՐ – Իշխանը, իշխանը:

Գ

Իսկույն խումբը կբաժանվի երկու մասի, կշարվի ու կմնա խոնարհ: Կմտնեն Իշխանն ու Վանահայրը, քանի մը հետևորդներ ու վանականներ:

ԻՇԽԱՆԸ – (Ուղիղ դիմելով դեպի շենքը) Ասիկա է ուրեմն քրոջս այնքան սիրած ու փայփայած եկեղեցին: Կոկիկ ու սիրուն տաճար է (Հետևողներուն) Ըսի՛ այսօր տեսնեն պիտի այս եկեղեցին և, այ, բոլոր տարերքներուն հակառակ կեցած են հիմա հոս ողջ և առողջ:

ՎԱՆԱՀԱՅԲԸ – Հանդուգն քայլ էր ըրածդ, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Ձեր անապատը ուրիշ է, վանահայր, ուրիշ է դուրսը: Դուրսը հանդուգն եղողինն է աշխարհը: Եվ վերջապես մեյ մըն ալ, ո՞վ գիտե, երբ են այս կողմերը անցնելու, այնքան գործ ունիմ և զբաղում: Չտեսնեի՞ անգամ մը քրոջս եկեղեցին, չհամբուրեի՞ անգամ մը սուրբ սեղանը երթալես առաջ:

ՎԱՆԱՀԱՅԲԸ – Վաղը օր չէ՞ր, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Վա՞ղը, բայց ես այս իրիկուն մեկնելու եմ Ցամաքաբերդեն:

ՎԱՆԱՀԱՅԲԸ – Ի՞նչ հիմա նորեն մտադիր ես ծովն անցնի՞ս:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Աստված չեն փորձեր, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Քավ լիցի: Դեռ քանի ժամ ունիմք, հույս ունիմ ծովը կմեղմի:

ՎԱՆԱՀԱՅԲԸ – Եթե քեզի չես խնայեր, պետք է խնայես զավակդ:

ԻՇԽԱՆԸ – Աղջիկս քաջ է: Քիչիկ մը վախցավ, քիչիկ մըն ալ ձեր Սևանի ջուրեն կուտվավ, բան չկա, երիտասարդություն է, կանցնի: Բայց ինչ որ այսօր տեսավ ու ապրեցավ, այ ատիկա չի անցնիր: Չէ՞ որ իր պատանեկան հիշատակներուն ահեղ փոթորիկ մը նվիրեցի:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Կյանքի հետ չեն խաղար, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Ատիկա ըսողը դո՞ւն ես, ծերուկ: Այնքան երկար ես ապրեր, որ մոռցեմ ես, թե կյանքՆ ինքը խաղ մըն է միայն:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Կյանքը խաչ մըն է, որդիս, որ պիտի կրենք մեր ուսին, մինչև Տերը կանչե մեզի, Տիրամայրը խնայեց քեզի այս անգամ, բայց այդ մեղքը մյուս անգամ չկրկնես:

ԻՇԽԱՆԸ – Եվ շնորհակալ եմ իրմեն, հայր սուրբ, կաշխատեն պարտքի տակ չմնամ: Եվ հիմա որ ուխտի եմ եկեր իր տաճարը, չէի ուզեր եկած ըլլամ պարապ ձեռքերով: Կնվիրեմ Տիրամոր այս տաճարին կաղնի դուռ մը բարձրաքանդակ, այլև վարագույր մը ավագ խորանին, որ պիտի ըլլա թավիշ ու ոսկենկար:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Օրհնյալ ըլլաս: Ձեր ցեղի անունը անջինջ պիտի մնա այս պատերեն:

ԻՇԽԱՆԸ – Նաև պատվիրեր եմ իմ գործակալիս, ամեն տարի, քանի շեն է իմ տունս, տասը չափ սպիտակ ցորեն դրկվի իմ կալերես ձեր անապատը: Վայելքը ձեզի, ձեր սուրբ աղոթքը ծնողներուս ու զավակներուս:

ՁԱՅՆԵՐ – (Խառն) Աստված օրհնե ձեր ծնողներուն հիշատակը: Շեն մնա ձեր կալն ու այգին:

ՁԱՅՆԵՐ – (Խառն) Աստված օրհնե ձեր ծնողներուն հիշատակը: Շեն մնա ձեր կալն ու այգին: Աստված պահե ձեր զավակները: Աստված ավելացնե ձեր ինքն ու ստացվածքը:

ԻՇԽԱՆԸ – Իսկ հիմա... (Վանահորը) Ո՞ր է Աբեղան:

ՎԱՆԱՀԱՅԲԸ – Իսկույն, իշխան, ետևեն մարդ եմ դրկեր: Այ արդեն:

Դ

Կմտնե Աբեղան Սիմոն վանականի ու դպիրի մը ընկերակցությամբ: Աբեղան մոայլ է, դեմքը անշարժ, աչքերը միշտ գետին, տեսակ մը անկամբ:

ԻՇԽԱՆԸ – (Քիչ մը դիտելեն ետքը) Ինչ գեղեցիկ տղա ես դուն և ինչ երիտասարդ:

ՎԱՆԱՀԱՅԲԸ – Միաբանությանս մեջ կրտսերն է, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Է, վրադ պիտի չըլլար այդ սև վերարկուն և ես գիտեի իմ ընելիքս: Քեզի կուտայի իմ տակիս նժույզը, կուտայի քեզի, այ իմ սեփական սուրս, որ երեսուն տարի ծառայեր է ինձի հավատարիմ, և կառնեի քեզ իմ պալատս, իբրև իմ հարազատ որդիս: Իմ սև նժույզս քու

այդ կերպարանքիդ աղվոր պիտի վայլեր, իսկ ձեռքդ, կտեսնեն, շուտով պիտի սորվեր սուրիս: Ձիս ու սուրս թե հերիք չեկավ, կուտայի քեզի և աղջիկս...

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – ...Որուն կյանքը այսօր ազատեցիր: Անիկա արդեն քոնը կըլլար ըստ օրինի:

Դուրսը աշխարհին մեջ՝ ով ինչ վերցուց, վերցուց:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Գիտեն, գիտեն, այս սուրբ մենաստանին մեջ այս խոսքերուն տեղը չէ: Բայց ի՞նչ ընեն, կուզեի բան մը տամ, կուզեի բան մը ընեն, կուզեի բանով մը երախտագետ ըլլամ այս անձնվեր, այս քաջ կտրիճին: Ափսոս, այդ սև վերարկուն կկաշկանդե իմ թևերս: (Մոտենալով աբեղային) Տղաս, քու իշխանդ քու առջևդ շատ աղքատ է ու շատ անգոր քեզի փոխարեն մը ընելու, ինչ որ ըսել կրնամ՝ հոս ներելի չէ, ինչ որ տալ կրնամ՝ քեզի պետքը չէ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Մեզի պետք է քու գավկիդ երկար արևը:

ԻՇԽԱՆԸ – Աղեկ, ես քեզի պարտական մնացի, աղվոր զգացում չէ, ես սովոր չեմ եղեր պարտական մնալու: Ինչևէ, տուր ձեռքդ, տես իմինս, ասիկա երբեք տկար չէ եղած մեր թշնամիներուն դեմ ու երբեք ալ անարդար գործ չէ տեսած, արժանի է, որ սեղմես այդ քու ձեռքովդ, որ այսօր ազատեց աղջիկս ալիքներեն: (Պինդ կսեղմե աբեղային ձեռքը) Մտնենք, վանահայր, տաճարին ներսը:

Իշխանը, վանահայրը, հետևորդները և վանականներեն շատերը կմտնեն եկեղեցի:

ՄԻՄՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Կամաց մը բռնելով Աբեղայի թևեն) Երթանք, մենք ալ երթանք ու քիչ մը հանգստացիր: Դեռ դժգույն ես բոլորովին և կզգամ մարմինդ, որ դեռ կդողա:

Կես մը գրկած կտանի դուրս:

Ե

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Մոտենալով Աղամ վանականին, խորհրդավոր կերպով) Հիմա ո՞րքան ժամանակ պետք է ապաշխարե Աբեղան, որ տաճարին մուտքը նորեն բացվի իրեն համար:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ապաշխարե՞, ինչո՞ւ համար:

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Չէ՞ որ ձեռք է տվեր կնկա:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Բայց... բայց այս տեսակ դեպք...

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ատիկա միևնույն է, մեղքը մեղք է միշտ: (Ավելի խորհրդավոր) Ես տեսա, երբ իրարու փաթթված դուրս ելան ալիքներուն մեջեն: Իշխանին մարդիկը գրեթե բռնի խլեցին աղջիկը անոր թևերուն մեջեն:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Զայրույթով) Անմիտ բաներ կխոսիս:

Երրորդ տեսարան

ԱԲԵՂԱՅԻՆ ԽՈՒՅԸ, ԳԻՇԵՐ

Տաճ ու փոքր սենյակ մը, պատերը անգաջ քար: Ճակատը տախտակե պարզ մահճակալ, վրան փոված է փոստ մը, չոր ու կարծր բարձ մը, իսկ կոշտ ծածկոցը կիսովին ինկած է գետին: Սենյակին մեջտեղը հին կարպետի կտորի մը վրա ցածիկ ու լայն գրակալը, գրակալի վրան ալ մեծ ու բաց ձեռագիր մը: Սենյակին մեկ կողմը փայտե կոպիտ սեղան, վրան փայտե սև խաչ մը, կավե փարչ մը և յուղի ճրագը, որ կայլալա: Մյուս կողմը սենյակի մուտքն է: Մահճակալին գլուխը պատեն կախված է Աբեղայի վերարկուն:

Ա

Աբեղան նստած է մահճակալին ծայրը, ձեռքերը կրծքին ծալված և աչքերը շեշտ հառած գետին: Անոր քովը փայտե ցած աթոռակի մը վրա նստած է Կույր վանականը, շիտակ, անշարժ, երկու ձեռքը գավազանին ու գլուխը բարձր պահած:

ԿՈՒՅՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ո՞ր են մտքերդ, Աբեղա:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կցնցվի ու կբարձրացնե գլուխը)

ԿՈՒՅՐԸ – Նորե՞ն, նորե՞ն:

ԱԲԵՂԱՆ – Այո, այո մեղք է, գիտեմ, մեծ մեղք: Ոչ, ալ չեմ մտածելու, ալ պետք չէ մտածեմ, երբեք, երբեք, պետք է ջնջեմ գլխես այս օրը, բոլորը, բոլորը, ծովը, հովը, լաստ, ալիք... ախ, այդ ալիքները... (Հանկարծ վեր կթռչի թափով): Բայց ինչ հրաշալի բան է եղել կովիլը անոնց հետ, երբ անոնք իրենց լույծ կուրծքը դեմ կուտան քեզի, երբ իրենց փրփուրը կգարնեն երեսիդ ու աչքերոդ, որ կուրացնեն քեզի, մեկը կցատկե ուսիդ, մյուսը կգալարի լանջիդ, մեկը կիրե, մյուսը կքաշե, կճնշե, ու բոլորը, բոլորը ընկճել կուզեն քեզի, իսկ դուն միշտ երեսին, անոնց ելևէջքին հետ կտարուբերիս՝ բազկիդ զարկերուն տակ անոնց բոլոր ճիգերը հաղթահարելով, ա, այդ կռիվը...

ԿՈՒՅՐԸ – Կռիվը կյանքի համար է, Աբեղա, հոս անապատ է:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կտորված) Այո, անապատ: Մեղա քեզ, Աստված իմ, մեղա:

ԿՈՒՅՐԸ – Չգույշ: Լավ հսկե ինքզինքիդ, Աբեղա, աղոթե:

ԱԲԵՂԱՆ – (Խաչին առջև ծունր իջնելով): Ես կորսված մեղավոր մըն եմ, փրկե ինձի, Տեր, ես ինկած հանցավոր մըն եմ, օգնե ինձի, Տեր, մեղքի մեջ խեղդվող մըն եմ, բռնե ձեռքես, Տեր: Տես, մեղքի ծովուն մեջ... մեղքի ծովուն մեջ... ծովուն... ծովուն... (Երկու ձեռքով դեմքը բռնած կելլե ոտքի):

ԿՈՒՅՐԸ – Ըսե, ըսե:

ԱԲԵՂԱՆ – (Հանկարծ դեմքը կբանա ու շեշտ կնայի անոր արձանի նման անշարժ դեմքին):

ԿՈՒՅՐԸ – Ըսե, ըսե:

ԱԲԵՂԱՆ – Ըսեմ... ի՞նչը:

ԿՈՒՅՐԸ – Ան, ինչ որ հող խորքը, խորքը:

ԱԲԵՂԱՆ – Խորքը, խորքը...

ԿՈՒՅՐԸ – Ըսե, ըսե:

ԱԲԵՂԱՆ – Ո՞վ կրնա տեսներ այդքան խորքերը, ով կրնա ըսեր այդքան խորքերը:

ԿՈՒՅՐԸ – Իսկ ես կտեսնեմ, ես կըլլեմ:

ԱԲԵՂԱՆ – Դե՞ն կույր (Երգիծանքով): Հապա ըսե, նայիմ, ինչ որ կտեսնես:

ԿՈՒՅՐԸ – (Հատիկ-հատիկ) Լաստին վրա, երբ ձեռքիդ թին ջուրը կպատտեր, ո՞վ էր հոգիիդ մեջ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Վախեցած) Լռե:

ԿՈՒՅՐԸ – Որո՞ն համար այնպես կթարտար սիրտդ, շրթունքիդ՝ ինչ բառ էր փակած, երբ շուրջդ ամենքը Աստված կկանչեին, երբ դենդ փոթորիկն էր, որ կծառանար:

ԱԲԵՂԱՆ – (Սարսափահար) Երնեկ բաց ըլլային աչքերդ, որ չտեսնեիր, չտեսնեիր...

ԿՈՒՅՐԸ – Երբ բոլոր հայացքները երկինք էին վերացած, երբ ամենքը կապասեին վերին օգնության, ո՞ր էին սևեռած քու աչքերդ, ո՞վ էր ան, որուն առջևը հոգիդ ծուներ էր իջած:

ԱԲԵՂԱՆ – Լռե, լռե, դուն իրավունք չունիս ամեն բան տեսնելու, կարելի չէ ամեն բան տեսնել:

ԿՈՒՅՐԸ – (Անողորմ) Ըսե, ի՞նչ էր ուզածդ, ի՞նչ կփնտրեիր:

ԱԲԵՂԱՆ – (Աղերսով) Չգիտեմ, ոչինչ, չգիտեմ, հերիք է:

ԿՈՒՅՐԸ – Իսկ ծովուն մեջ, երբ ան օձի մը պես վզիդ փաթթված, մարմինը մարմնիդ, շունչը շնչիդ, երբ դուն ամեն ինչ մոռցած ալիքները կպատռեիր, ըսե, նորե՞ն չգիտես, թե ինչ կուզեիր:

ԱԲԵՂԱՆ – (Երագկոտ) Ոչ, կհիշեմ: Կհիշեմ, ամբողջ էությունս կցանկայի՝ որ ալ վերջ չունենար այդ թաց ճամփան, ալ վերջ չունենար այդ վայրկյանը:

ԿՈՒՅՐԸ – Ամբարիշտ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Խորտակված) Բայց ունեցավ իր վերջը

ԿՈՒՅՐԸ – Ամբարիշտ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Խորտակված) Բայց ունեցավ իր վերջը

ԿՈՒՅՐԸ – Ու հասար ափը: Եվ երբ առին քո բեռդ թևերիդ ու դուն ուժասպառ ինկար ավազին, արդեն դիակ մըն էիր անկենդան:

ԱԲԵՂԱՆ – Ճշմարիտ է, ինձի այդպես զգացի:

ԿՈՒՅՐԸ – Դիակ մըն ես դուն և հիմա: Մարմին մը, ուրկե ելեր է Աստծու շունչը:

ԱԲԵՂԱՆ – Այս Աստված իմ, կորուսի հոգիս:

ԿՈՒՅՐԸ – (Ոտքի ելլելով) Ինչիդ գետին ու կոծե, քուրձ հագիր ու ապաշխարե, իսկ ամենեն առաջ գնա իսկույն վանահոր մոտ ու խոստովանե:

ԱԲԵՂԱՆ – Խոստովանի՞մ, վանահոր՞ը, ի՞նչը, ինչո՞ւ: Ա, ամեն, ամեն բան, բայց այդ մեկը երբեք: Երբեք: Եվ դուն ալ, հայր սուրբ, չլլա, թե...

ԿՈՒՅՐԸ – Ես կույր եմ, խուլ ու համր, բայց գնա ինքդ վանահոր մոտ ու ինքնակամ խոստովանե:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կտրուկ) Վանահորը երբեք:

ԿՈՒՅՐԸ – Կվախանա՞ս:

ԱԲԵՂԱՆ – Ոչ: Բայց... բայց...

ԿՈՒՅՐԸ – Իհարկե, դուն կուզեիր պահես թաքուն սրտիդ մեկ հեռավոր խորշին մեջ քու այդ փոքրիկ նոր սրբությունդ, պահես և երկրպագես ծածուկ:

ԱԲԵՂԱՆ – Գթա, գթա ինձի, անողորմ:

ԿՈՒՅՐԸ – Իսկ դուն քեզ կգթա՞ս, կռապաշտ: Հիշե պատվիրանը. “Մի եղիցին քեզ այլ Աստուած բաց յինեն”:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կակազելով) Մի եղիցին... մի եղիցին...

ԿՈՒՅՐԸ – (Շեշտելով) “Մի արասցես քեզ կուռս ըստ ամենայն նմանության որ ինչ երկինս ի վեր է և որ ինչ յերկրի ի խոնարհ և որ ինչ ի յուրս ի ներքո երկրի...”:

ԱԲԵՂԱՆ – (Դողդոջ) “Եվ որ ինչ ի ջուրս ի ներքո երկրի”:

ԿՈՒՅՐԸ – (Կամաց-կամաց երթալով դուռը) “Չի ես եմ Տեր Աստուած քո, Աստուած նախանձոտ, որ հատուցանեմ գմեղս յերիս և ի չորիս...”: (Դուրս):

Բ

ԱԲԵՂԱՆ – (Կերթա ծունկի կուգա խաչելության առջև բազկատարած ու ջերմեռանդ) “Կեցո զիս, Աստուած, զի հասին ջուրք յանձն իմ, ընկայ ես ի խորս անդնդոց, ուր ոչ գոյ ինձ

հանգիստ: Եկի ես ի խորս... ծովու... և շրջանք... ընկղմեցին զիս...”: (Քիչ-քիչ կթուլնա, կնստի ծունկերուն և գլուխը կկախես կրծքին):

Գ

Խաչն ու սեղանը կամաց կսկսի մշուշապատիլ, ամեն ինչ կխառնվի իրարու, և այդ մշուշի ֆոնին վրա հետզհետե կպարզվի աղջկան կերպարանքը: Ամբողջապես սպիտակ հագած, հագուստը պարզ, նուրբ ու ձիգ, կարծես ջրեն հանած, մազերը արձակ, խոնավ ու վրան մեկ-երկու թել ծովու խոտ: Աբեղան թեթև մը գլուխը կբարձրացնե, հանկարծ կտեսնես ու սարսափահար կցատկե ոտքի:

ԱԲԵՂԱՆ – (Ետ-ետ երթալով): Դո՞ւն... դո՞ւն...

ԱՂԶԻԿԸ – Այո, ես, միթե չէիր սպասեր:

ԱԲԵՂԱՆ – Աստված իմ:

ԱՂԶԻԿԸ – Մենա՞կ ես:

ԱԲԵՂԱՆ – Ես... ես մենակ եմ միշտ:

ԱՂԶԻԿԸ – Այ, եկա քեզի ընկեր, և եկա այսպես կեսգիշերին, որ մինակ ըլլանք ես ու դուն: Դուն, իմ քաջս, իմ արևս, իմ լուդորդս...

ԱԲԵՂԱՆ – Հերիք է:

ԱՂԶԻԿԸ – Ինչո՞ւ: Չէ՞ որ ես քեզմով է, որ հիմա կապրիմ, չէ՞ որ դուն նորեն կյանքս տվիր ինձի, և ինչ քաղցր է այդ կյանքը, որ դուն տվիր ինձի: Այս քանի-քանի տարի ապրեր եմ ես, ամբողջ տասնյոթը տարի, և ես չգիտեի, բնավ չգիտեի, որ չէի ապրեր: Մի՞տքդ է ցերեկը, հոն, ալիքներուն մեջ, նայե, մազերս խոնավ են դեռ, բռնե, բռնե, շոշափե:

ԱԲԵՂԱՆ – (Ետ-ետ կերթա հափշտակված աղջկան նայելով):

ԱՂԶԻԿԸ – Բայց գիտե՞ս՝ ինչ ուժեղ թևեր ունիս և ինչպես ճկուն, իսկ ես դեռ այնպես հուզված եմ, դեռ այնպես հոգնած (Կուզե նստի Աբեղայի անկողնին):

ԱԲԵՂԱՆ – (Արգիլել ուզելով) Օրիորդ:

ԱՂԶԻԿԸ – (Կնստի անկողնին ծայրը) Ես օրիորդ եմ ծառաներուս համար, ես օրիորդ եմ մեր հպատակներուն համար, իմ տերս ինձի այլ կերպ պիտի կանչե:

ԱԲԵՂԱՆ – Մեղա:

ԱՂԶԻԿԸ – Վայ, դուն գիտես անունս:

ԱԲԵՂԱՆ – Հայրդ քեզի այդպես կանչեց:

ԱՂԶԻԿԸ – Այո, Մեղա է անունս: Իսկ ի՞նչ է քու անունդ:

ԱԲԵՂԱՆ – Ինձի Աբեղա կկանչեն:

ԱՂԶԻԿԸ – Իսկ առա՞ջ, առա՞ջ, երբ դուն աշխարհն էիր դեռ ու աշխարհինը:

ԱԲԵՂԱՆ – Իմ աշխարհս վանքն է եղեր միշտ, քանի խելքս կհասնի:

ԱՂԶԻԿԸ – Ասիկա՞: Ա, ինչ սառն է հոս, ինչպես կմրսիմ:

ԱԲԵՂԱՆ – Կմրսի՞ս:

ԱՂԶԻԿԸ – Բան մը տուր վրաս, որ հոգիս տաքնա:

ԱԲԵՂԱՆ – Ես ոչինչ չունիմ:

ԱՂԶԻԿԸ – (Առանց գլուխը դարձնելու, ետևը պատեն կախված վերարկուն մատնանիչ ընելով) Այ:

ԱԲԵՂԱՆ – Վերարկո՞ւս:

ԱՂԶԻԿԸ – Ինչպես կմրսիմ:

ԱԲԵՂԱՆ – Վերարկո՞ւս:

ԱՂԶԻԿԸ – Կվարանիս: Բայց չվարանեցար կյանքդ ինձի տալու, երբ ետևես կատղած ալիքներուն մեջը նետեցիր քեզի:

ԱԲԵՂԱՆ – Ոչ չվարանեցա: Ան ուրիշ էր:

ԱՂԶԻԿԸ – Այո, ան ուրիշ էր: Հոն կռիվ էր ու փոթորիկ, իսկ հոս լուռ է ու խաղաղ, ինչպես գերեզման: Ա, ինչ սառն է հոս, ինչպես կմրսիմ: (Կելլե ոտքի):

ԱԲԵՂԱՆ – (Կվագե դեպի վերարկուն, ձեռքը կերկարե ու նորեն վարանած կանգ կառնե) :

ԱՂԶԻԿԸ – (Խնդրանքով) Բեր, բեր...

Աբեղան հանկարծ կիսկ վերարկուն ու կդառնա դեպի աղջիկը, որ արդեն աներևույթ է եղած: Աբեղան կմնա քարացած, վերարկուն բռնած ձեռքը առաջ պարզած:

Դ

Դուրսեն կլավի ժամկոչին ձայնը, որ մեկամաղձոտ ու միալար երգով մը ժամ կկանչե: Ձայնը հետզհետե կմոտենա: Աբեղայի ձեռքեն կիյնա վերարկուն:

ԱԲԵՂԱՆ – (Շրթունքներուն մեջեն) Հիտուս... (Կուգե նորեն չոքե խաչին դեմը, ու խելառի պես ետ կցատկե): Ոչ, ոչ: Եթե հանկարծ նորե՞ն երևնա: (Դեմքը կշրջե անկողնին կողմը) Ախ, Աստվածս երես դարձուց ինձմե: (Հեծկլտանքով կիյնա մահճակալին ոտքը ու դեմքը կթաղե անկողնին մեջ):

Դուրսեն կլավի միշտ ժամկոչին երգը, որ հետզհետե հեռու ու հեռու, կթուլանա, կնվազի ու կհալի:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՐԱՐ

Առաջին տեսարան

Աղբյուրի գլուխը, հինավուրց վիթխարի ծառի մի ստվերին տակ
Ծերունի վանականը նստած է ծառին տակը փայտե նստարանին ու քնած կերևա:
Աղբյուրին մոտիկ խմբված են Ղազար, Մովսես, Դավիթ ու Ջաքարիա վանականները և
տիրացուն, կխոսին փափսուքով ու անհանգիստ: Անոնց քովը կեցած է Աբեղան աչքերը գետին
ու կլսե:

Ա

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իրա՞վ է, նորե՞ն:

ՏԻՐԱՏՈՒՆ – Ցատկեր է անկողնուն վրա, նստեր է կոկորդին ու սկսեր է խեղդել:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հիսուս Քրիստոս:

ՏԻՐԱՏՈՒՆ – Խեղճը հագիվ է շունչը ազատեր:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ինչ հակառակեր է չարը հայր Բարսեղին, աս քանիերո՞ղ
անգամն է:

ՋԱԶԱՐԻԱ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ինչ կերպարանքով է եղեր:

ՏԻՐԱՏՈՒՆ – Չգիտեմ: Ըսավ միայն, որ ծծումբի ծուխին պես բարձրացեր է ու
առաստաղի գերաններուն մեջեն կորավեր է դուրս:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Անիծվածը: Նզովվի ինքն ալ, իր կերպարանքն ալ:

ՏԻՐԱՏՈՒՆ – Ա, սարսափելի է, ազատում չկա իր ճանկերեն:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Գիշերները մինչև չնային անկողնիս տակն ու ետևը՝ ես երբեք
պառկիլ չեմ կրնար:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ես ալ: Անցած իրիկուն մտնեմ խուցս ու ի՞նչ տեսնեմ, գորշ
սավանին մեջ փաթաթված կնկան մը պես կկգեր է անկյունը, լեղիս պատռեցավ, իսկույն խաչ
հանեցի, աներևութացավ:

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հա, այդ նզովից արմատները կուգան կնկա կերպարանքով,
կուգան խմբերով ու ալ ինչեր ըսես չեն ըներ, ինչ խայտառակություններ, ինչ գայթակղություն...
ՋԱԶԱՐԻԱ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իսկ ինձի կերևանն միշտ մեր գյուղացիներու
կերպարանքով: Գինեպան Ուսեփը, մեր դրացի Գափոն, շվի փշող կույր Ակոբը, դիող զարնող
Մինասը: Կուգան կհավարվեն գլխուս, ձեռքներնին գինի, օղի, ուտելիքներ, խորոված: Խաշվի
անմահական հոտը կլցնե խուցս, կարծես ամբողջ բակը լցվեր են ու մատաղ կեփեն: Ալ ինչ
հրամմեններ, ինչ խնդիրք, ինչ համոզել, որ անպատճառ ուտեն: Եվ մինչև Տիրամոր անունը չի
տամ, չեն չքանար չիք դառնալիքները:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Պատիժ է, պատիժ: Ինչո՞ւ կտանջես մեզի, Փրկիչ:

ՋԱԶԱՐԻԱ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հակառակի պես ալ, կարծես, մտքես կգողնան Տիրամոր
անունը, կփնտրեն, կփնտրեն, հա, հա լեզվիս ծայրն է, բայց չեմ կրնար ըսել՝ “Սուրբ կույս
Մարիամ”:

ՏԻՐԱՏՈՒՆ – Ախ, ո՞ր փախչի մարդ այս գարշելիներուն ձեռքեն: Ո՞ր փախչիս,
ինչպե՞ս փախչիս:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Եվ ի՞նչ կուգեն մեզմե, և անպատճառ մեզմե:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Անապատ եկողը եկեր է սատանայեն փորձվելու, ինչպես որ
ինքը Տերն մեր Հիսուս Քրիստոս:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հիսուս Քրիստոս ըլլա մեր գորավիզը:

ԽՈՒՄԲԸ – Հիսուս Քրիստոս:

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – Եվ ամեն տեղ են, ամեն տեղ, ուր այ որ երթաւ: Այ ի՞նչ գիտեք, որ հիմա մեկը նստած չէ հոս, մեր ետևը (Տեղը կփոխես) Կամ հոն, քարափին ծերայերուն մեջը, կամ մեր վրան, այ, սաղարթներուն սուրին մեջ: Կտեսնե՞ք... կտեսնե՞ք... մեկը այն սուրին խորքը... կշարժվի, մեկն այ հոս, այ, աղբյուրին ակնեն, նայե, նայե, ինտուր կքրքջա... (Սարսափած ետ-ետ քաշվելով աղբյուրեն) Հիսուս Քրիստոս, Հիսուս Քրիստոս: (Դեմ-դեմի կուգա վանահոր հետ):

Բ

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Խոժոռ) Ի՞նչ կա, ինչո՞ւ ես վախցեր, տիրացու

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – Հայր սուրբ... (Կիյնա վանահոր ոտքերը):

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Վանահայր, չարը հանգիստ չի տար մեզի:

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ուժեղ է խարդավանքը չարին:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Չզվանքով) Դեռ միշտ այդ հին դևե՞ն կխոսիք ինձի: (Բարկացած)

Ոտքի ելիր, տիրացու:

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – (Դեմքը ծածկած կելլե ոտքի)

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Քիչ մը լուռ կնայի անոր, վերջը մյուսներուն ու հատիկ-հատիկ) Չարեն թող վախնա ան, ով չէ տիրեր իր մարմնին ու բնագոյներուն, սատանայի իշխանությունը բնագոյներու վրա է միայն:

ՇԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իսկ ան ո՞վ է, վանահայր, որ տիրեր է իր մարմնին ու բնագոյներուն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Հպարտ) Ան, ով եկեր է այս անապատը, ծերունի:

ՇԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Մենք մարդ ենք ամենքս այ, վանահայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ոչ, հայր սուրբ, ով եկեր է հոս ինձի հետ իմ անապատս, պետք է ավելի վեր ըլլա, քան մարդը: Իսկ չարեն թող վախնա ան, ով չէ կտրեր իր բոլոր շղթաները աշխարհքին հետ, իր անցյալին հետ, իր հուշերուն հետ, իր վշտերուն, իր ուրախություններուն:

ՇԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իսկ ան ո՞վ է, վանահայր, որ կրցեր է կտրել այդ բոլոր շղթաները:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Հպարտ) Ան, ով եկեր է այս անապատը, ծերունի:

ՇԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Մենք մարդ ենք ամենքս այ, վանահայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ով մարդ է ու միայն մարդ՝ անիկա աշխարհինն է ու թող դառնա աշխարհին, ահա պատրաստ է հայր Անտոնին լաստը: Ես չկանչեցի ձեզի հոս, որ հավաքվիք ու դևերեն սարսափիք (Ոգևորված կբարձրացնե կրծքեն կախված պարզ խաչը) Հոս Տիրոջ խաչն է, հոս դևեր չկան:

ԲՈԼՈՐԸ – (Չերմեռանդ խաչ կհանեն):

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հոս կրքեր չկան, հոս բնագոյներ չկան, հոս սուրբ- հոգին է միայն, հոս միտքն է միայն, վեր խոյացող միտքը դեպի ճշմարտությունը, դեպի Աստված: Այս մեկը աղեկ հասկցեք ու սատանաները թողեք աշխարհին: Դե, երթաք խաղաղությամբ և Տերը ըլլա ձեզի բոլորիդ հետ:

ԲՈԼՈՐԸ – Ամեն: (Կցրվին):

Գ

Վանահայրը կեցած է մենակ, կնայի անոնց ետևեն տխուր գլուխը շարժելով, երբ քովեն կամաց մը կմոտենա Աբեղան, կծոխ, գգոյշ կբարձրացնե Վանահոր փեշը և կհամբուրե:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Հանկարծ կզգա և կդառնա ետ) Ի՞նչ կընես որդիս, ի՞նչ կընես:

ԱԲԵՂԱՆ – Հայր...

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ի՞նչ կուգես որդիս, ի՞նչ ունիս:

ԱԲԵՂԱՆ – Որքան բարձր ես հայր, որքան որքան բարձր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Բարձր կձգտինք մենք բոլորս, որդյակ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Արհամարհոտ): Ա, բոլորս: Քու ձայնդ ինձի կարծես երկնքն կուգա, հեռուն, հեռուն, վերեն: Է, մենք բոլորս: Քանի խելքս կհասնի՝ եղեր եմ քու թևիդ տակը, քու խրատներդ, քու օրինակիդ, և եղավ ժամանակ մը, երբ կարծեցի, թե ես այ հասնելու եմ այդ բարձունքները...

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Իսկ հիմա՞, որդիս:

ԱԲԵՂԱՆ – Հիմա... հիմա... (Կտրուկ) Ես քու որոնած վերիններեն չեմ հայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ինչեր կխոսիս, տղաս, կբամբասես ինքդ քեզի, դուն, իմ ընտրյալս, դուն, որ այս ամենուն մեջ ամենեն ավելի վեր սավառնողն ես եղեր:

ԱԲԵՂԱՆ – Սավառնողը... գուցե, երբ թներս ազատ էին ու թեթև:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Է, հիմա ի՞նչ եղան թներդ:

ԱԲԵՂԱՆ – Հիմա... հիմա թներս թրջվեցան, հայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Թրջվեցա՞ն:

ԱԲԵՂԱՆ – (Խորհրդավոր ու մոտենալով) Հիմա ես այ կվախնամ, հայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Կվախնա՞ս, դո՞ւն այ, սատանայե՞ն:

ԱԲԵՂԱՆ – Սատանա՞, ոչ, ոչ սատանայեն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հապա:

ԱԲԵՂԱՆ – Ես... ես կվախնամ... ծովեն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ծովե՞ն:

ԱԲԵՂԱՆ – Ծովեն: Հոն ալիքներ կան, փոթորիկ և հուզում, և կոիվ և... և... ամեն ինչ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Կհասկնամ, որդյակ, անցած օրվա դեպքը ցնցեր է հոգիդ, կանցնի, ի՞նչ կապ քու ու ծովուն մեջ: Թարմ է սիրտդ, գթոտ ու կարեկից ու ազատեցիր քեզի նման մանուկ էակ մը մահեն, օրհնյալ ըլլաս:

ԱԲԵՂԱՆ – Բայց այդ օրեն, հայր, ինձի կթվի թե ծովը... ծովը սիրտն է բնության:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Շեշտ կդիտե Աբեղան ու քիչ մը խիստ) Դուն նայե երկինք, որդի, երկինքը միտքն է բնության, խոր ու խաղաղ:

ԱԲԵՂԱՆ – Այո, խոր ու խաղաղ, երբ ծավի պայծառ է երկինքը, իսկ իմ մտքերս ավելի կնմանին թխպոտ օրերուն, երբ հոն այ ամեն բան պղտոր է ու խառնակ: – (Կտրված) Ես քու որոնած վերիններեն չեմ, հայր: ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ատիկա ըսողը դո՞ւն ես, Աբեղա: Դուն, որ իմ հպարտությունս ես եղեր, որուն հոգին ես եմ խմորեր, որուն մեջ իմ ամենաթանկագին մտածումներս եմ դրեր, իմ սեփական հոգիս եմ դրել, և որ ինձմե ետքը իմ գործիս շարունակողն է ըլլալու:

Համեստությունը ես կսիրեմ, Աբեղա, բայց իմ ժառանգս եղողի մը բերանեն ավելի խոյանք ունեցով խոսքեր կուզեի լսեմ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Հանկարծ դենքը ծածկելով ու հեծկլտալով) Ախ, դուն դեռ չգիտես... դուն դեռ չգիտես, հայր...

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Բոլորովին այլայլված կողովի և հանկարծ խիստ) ինձի նայե, տեսնեմ, նայե աչքերուս:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կհեկեկա):

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Մի՞թե, մի՞թե, ճշմարիտ է կասկածս Աբեղա, նայե աչքերուս

ԱԲԵՂԱՆ – (Կհեկեկա):

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Այսպես թույլ, այսպես խեղճ... Դուն, որու հոգին ես որձաքարի պես ամուր կկարծեի, անարատ ու կույս բացառիկ հոգի մը, ու գլուխդ հպարտ ցցած վեր, դեպի երկինք, աշխարհքի ծովուն մեջ, ինչպես իմ այս կույս ու մենավոր կղզիս այս ծովուն մեջ: Թշվառական, խոնարհե՞լ կուզես այդ գեղեցիկ, այդ հպարտ գլուխը ցած, այս ցածի ծովուն դեմ, այն վերերեն, ուր մեր Աստվածն է...

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.